

تأثیر محدودیت در تامین مالی بر رابطه سرمایه گذاران نهادی و حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری

آزیتا جهانشاد^۱
داود شعبانی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۶/۱۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۴/۰۵

چکیده

یکی از فرضیات اصلی تئوری نمایندگی این است که مدیران شرکت «کارگزاران» و سهامداران «کارگمار» تضاد منافع دارند و مدیران لزوماً به نفع سهامداران تصمیم نمی‌گیرند. با توجه به این فرضیه مدیران به دنبال این هستند که با استفاده از نفوذ نمایندگی منافع خود را بیشینه کنند. هدف این پژوهش بررسی تأثیر محدودیت تامین مالی بر رابطه سرمایه گذاران نهادی و حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری است. جامعه آماری، ۱۴۶ شرکت از شرکتهای پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۸۶-۱۳۹۱ می‌باشد. روش پژوهش از نوع همبستگی و متغیرهای پژوهش با تکنیکهای آماری پولد و آزمون تفاوت مورد آزمون قرار گرفته است یافته‌های آزمون بیانگر آنست که سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر منفی و معنادار سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت‌های دارای محدودیت در تامین مالی تاثیر منفی و معنادار و در شرکت‌های فاقد محدودیت در تامین مالی تاثیر معناداری ندارد همچنین حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت‌هایی که دارای محدودیت در تامین مالی، بیشتر است نسبت به شرکت‌هایی که دارای محدودیت در تامین مالی نیستند.

واژه‌های کلیدی: سرمایه گذاران نهادی، حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری، محدودیت در تامین مالی.

۱- استادیار، گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، نویسنده اصلی و مسئول مکاتبات.

az_jahanshad@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد حسابداری، گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۱- مقدمه

حاکمیت ضعیف شرکت‌هایی نظیر انرون و ولدکام و سقوط شگفت انگیز بازارهای سهام در آغاز قرن حاضر منجر به تجدید نظر در بحث حاکمیت شرکتی شده است. منطق حاکمیت شرکتی عموماً دیدگاه جایگزینی را پیشنهاد می‌دهد، کانون توجه حاکمیت ایجاد ارزش افزوده برای تعداد زیادی از ذینفعان سازمانی است. از طرفی دیگر جریانات نقدی یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی واحد اقتصادی می‌باشد که در بسیاری از تصمیمات مالی، الگوهای ارزش‌گذاری اوراق بهادر، روش‌های ارزیابی طرح‌های سرمایه‌ای و... نقش محوری دارد. بر همین اساس با توجه به اهمیت جریانات نقدی ممکن است این مهم دستخوش یکسری نفوذهای نایابندگی شود. چگونگی به کارگرفتن وجوده داخلی، تصمیمی مهم در تضاد بین سهامداران و مدیران است. در دوران رشد اقتصادی شرکت، همان طور که ذخایر وجه نقد افزایش می‌یابد، مدیران تصمیمی می‌گیرند که آیا وجه نقد بین سهامداران توزیع شود، صرف مخارج داخلی شود، برای تحصیل خارجی به کارگرفته شود و یا همچنان نگهداری شود؟ این که مدیران منفعت طلب چگونه بین مصرف یا نگهداشت ذخایر وجه نقد یکی را انتخاب می‌کنند، موضوعی مهم است(فخاری و تقوی، ۱۳۸۸).

به طور کلی دو تئوری حاکم در بحث وجه نقد، تئوری مبادله‌ای (TOT) و تئوری سلسه مراتبی (POT) مطرح است. مطابق با تئوری اول، شرکت‌ها سطح مطلوب نگهداری وجه نقد را بر اساس ایجاد توازن بین منافع و هزینه‌های نگهداری وجه نقد تعیین می‌کنند. سه انگیزه عمدۀ برای نگهداری وجه نقد را می‌توان انگیزه معاملاتی، انگیزه احتیاطی و انگیزه سفتۀ بازی عنوان نمود(وانگ، ۲۰۰۵، ۲۰۰۶).

اما در تئوری دوم به علت عدم تقارن اطلاعاتی و مشکلات علامت‌دهی مرتبه با تامین مالی خارجی، از یک رویه تامین مالی سلسه مراتبی تعیین می‌شود. و در آن منابع داخلی به منابع خارجی ترجیح داده می‌شود و اگر نیاز به منابع مالی بیشتر برای NPV مثبت باشد بدھی‌ها تسویه شده و اقدام به انباشت دارایی‌های نقدینه می‌شود(جانی و همکاران، ۲۰۰۶). به طور کلی در پژوهش‌های حسابداری حساسیت جریانات نقدی به دو دسته تقسیم می‌شوند که یکی حساسیت جریانات نقدی سرمایه‌گذاری که اشاره به درصد تغییر در مخارج سرمایه‌ای شرکت‌ها در قبال تغییرات در جریانات نقدی است(کاشانی پور و نقی نژاد، ۱۳۸۸) و دیگری حساسیت جریانات نقدی وجه نقد می‌باشد، که اشاره به درصد تغییر در سطوح نگهداری وجه نقد در قبال تغییرات در جریانات نقدی است(دیچا و همکاران، ۲۰۱۲). که در این تحقیق منظور از حساسیت جریانات نقدی، مورد اول (حساسیت جریانات نقدی سرمایه‌گذاری) می‌باشد. مباحث الیاسیانی و مورومدر^۱، که نشان میدهد که سرمایه‌گذاران نهادی باعث افزایش اشتیاق سرمایه‌گذاران برای مداخله در نظارت شرکت بر پایه‌ی جاری علاوه بر پوشش آنالیزی بنگاه، و بنابراین کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و مبادله می‌شود.

با توجه به نظریه جریان وجه نقد آزاد که توسط جنسن^۲ (۱۹۸۶) مطرح گردید، وجوده نقد داخلی بیشتر به مدیران اجازه میدهد تا از کنترل بازار اجتناب کنند. در این حالت، آنها به موافقت سهامداران نیاز ندارند و برای تصمیم‌گیری در مورد سرمایه‌گذاری‌ها بر حسب اختیار خود آزاد هستند. مدیران مایل به پرداخت وجه

نقد (مثلاً سود سهام) نبوده، دارای انگیزه برای سرمایه گذاری هستند؛ حتی زمانی که هیچ سرمایه گذاری با خالص ارزش فعلی مثبت موجود نباشد.

در شرکت های با حفاظت ضعیف سهامداران، مدیران می توانند با مصنونیتی نسی، وجه نقد را انباشته کنند و سود نقدی کمتری تقسیم کنند(ایزدی نیا و رسائیان، ۱۳۸۹). در ادبیات حاکمیت شرکتی، دو نگرش در مورد سرمایه گذاران نهادی وجود دارد. فرضیه نظارت کارآمد و فرضیه همگرایی منافع. فرضیه نظارت کارآمد بیان می کند که با سرمایه گذاری بیشتر سهامداران نهادی، نظارت کارآتری بر شرکت اعمال می شود و بسیاری از مشکلات نمایندگی رفع می گردد. در حالی که فرضیه همگرایی منافع بیان می دارد که منافع سرمایه گذاران نهادی عمدۀ با منافع مدیریت همسو است و این مسأله می تواند باعث تغیب مدیران به اتخاذ تصمیمات غیر بهینه شود(ارسلان و همکاران، ۲۰۰۶^۸). بر همین اساس، سرمایه گذاران نهادی با نظارت کارآمد خود می توانند مانع از حساسیت جریانات نقد سرمایه گذاری شرکت شوند و در صورت عدم نظارت کارآمد باعث افزایش حساسیت جریانات نقد سرمایه گذاری وجه نقد می شوند. بنابراین با توجه به اهمیت سرمایه گذاران نهادی و حساسیت جریانات نقد سرمایه گذاری در شرکت های با محدودیت در تامین مالی این تحقیق به تاثیر محدودیت در تامین مالی بر رابطه سرمایه گذاران نهادی و حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری می پردازد و در بخش های بعدی مقاله، چارچوب نظری و پیشینه تحقیق، متداول‌وی پژوهش آزمون فرضیه ها و نتایج پژوهش بررسی خواهد شد.

۲- چارچوب نظری و پیشینه تحقیق

با توجه به بررسی رابطه بین افق سرمایه گذاری سهامداران نهادی، به عنوان شاخصی از بازتاب سرمایه های پر بازده شرکت و حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری پرداختند. آنها دریافتند که سهامداران نهادی افق سرمایه گذاری را طولانی تر می کند و همچنین بر اساس تحقیقات ارایه شده که نفوذ نمایندگی مدیران بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین این تاثیر در شرکت هایی که هزینه تامین مالی بالایی دارند، بیشتر است. در ارتباط با همین موضوع مطالعات تجربی دریافتند. که سرمایه گذاران نهادی منجر به انحراف در تصمیمات سرمایه گذاری شده بینگاه شده و حساسیت سرمایه گذار را به جریانات نقدی افزوده و ضمناً این موضوع در شرکت های با محدودیت تامین مالی بیشتر است(لین و همکاران، ۲۰۰۰، ۲۰۰۵، و مالمندیر و تیت، ۲۰۰۵).

پیشینه تحقیق را به دو دسته خارجی و داخلی تقسیم نموده تا بتوانیم پس از بررسی نمونه پژوهش های انجام شده در خارج کشور به بررسی موضوعات مرتبط با تحقیق در داخل کشور بپردازیم.

۳- تحقیقات خارجی

گونی و همکاران (۲۰۰۳) در مطالعه خود رفتار موجودی وجه نقد در ژاپن، فرانسه، آلمان و انگلستان را بررسی نمودند و یافته های آنها نشان داد ساختار قانونی کشور و ساختار مالکیت نقشی مهم در تعیین

موجودی وجه نقد شرکت‌ها ایفا می‌کند. آنها دریافتند که درجه بالاتر محافظت از سهامداران، با میزان پایین‌تر مانده وجه نقد در ارتباط بوده، تمرکز مالکیت نیز اثری منفی بر مانده وجه نقد دارد.

دیچا و همکاران^۹(۲۰۱۲) آنها به بررسی حساسیت جریانات نقدی نامتقارن در شرکت‌های با محدودیت مالی و شرکت‌های بدون محدودیت مالی پرداختند. آنها برای حساسیت جریانات نقدی از مدل ری دیک و ویتد(۲۰۰۹) استفاده کردند. آنها دریافتند که شرکت‌های دارای جریانات نقدی منفی، نسبت به شرکت‌های دارای جریان وجه نقد مثبت، حساسیت جریانات نقدی متفاوتی دارند. که این تفاوت همان حساسیت جریانات نقدی نامتقارن است. همچنین آنها به این نتیجه رسیدند که شرکت‌های دارای محدودیت مالی، حساسیت جریانات نقدی نامتقارن بیشتری، نسبت به شرکت‌های بدون محدودیت مالی دارند.

چنگ و همکاران(۲۰۱۲) در پژوهش خود که به رابطه بین عدم شفافیت سود، جریانات نقدی و ریسک کاهش قیمت سهام پرداختند، آنها نشان دادند که عدم شفافیت سود و حساسیت جریانات نقدی عملیاتی منجر به افشاء نکردن اخبار بد می‌شود و ریسک سقوط قیمت سهام را افزایش می‌دهد.

نجاح و همکاران^{۱۰}(۲۰۱۲) در تحقیقی به بررسی رابطه بین افق سرمایه گذاری سهامداران نهادی، به عنوان شاخصی از بازتاب سرمایه‌های پر بازده شرکت و حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری پرداختند.. آنها دریافتند که سهامداران نهادی افق سرمایه گذاری را طولانی تر و مشوق تر می‌کنند. آنها این تحقیق را در نمونه ۸۴۰۲ آمریکا بنگاه‌ها طی سالهای ۱۹۸۱-۲۰۰۸ انجام دادند و دریافتند که افق سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر منفی دارد.

۲- تحقیقات داخلی

تا کنون تحقیقی به صورت مستقیم به بررسی تاثیر محدودیت در تامین مالی و ساختار کنترل شرکت بر سطح ابانت و وجه نقد را در ایران مورد بررسی قرار نداده است. برخی از مرتبط ترین این تحقیقات به شرح ذیل می‌باشد:

کاشانی پور و نقی نژاد(۱۳۸۸) آنها به بررسی اثر محدودیت‌های مالی بر تغییرات سطوح نگهداری وجه نقد در برابر تغییرات در جریان‌های نقدی پرداختند و با استفاده از معیارهای متعدد(اندازه شرکت، عمر شرکت، نسبت سود تقسیمی و گروه تجاری) به عنوان نماینده ای از وجود محدودیت‌های مالی، نشان دادند، که جریانات نقدی تاثیر معناداری بر سطوح نگهداری وجه نقد ندارد. همچنین تفاوت معناداری بین حساسیت جریانات نقدی وجه نقد شرکت‌های با محدودیت مالی و بدون محدودیت مالی وجود ندارد.

حصارزاده و تهرانی(۱۳۸۸) به بررسی تاثیر جریان‌های نقدی و محدودیت تامین مالی بر بیش سرمایه گذاری و کم سرمایه گذاری پرداختند و نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین جریان‌های نقدی آزاد و بیش سرمایه گذاری رابطه مستقیم و معنی دار دارد. بین محدودیت در تامین مالی و کم سرمایه گذاری در شرکت‌های پذیرفته در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود ندارد.

کاشانی پور و همکاران (۱۳۸۹) آنها به بررسی رابطه بین محدودیت مالی و حساسیت سرمایه گذاری به جریانات نقدی پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند که شرکت های با محدودیت مالی نسبت به شرکت های بدون محدودیت مالی از حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری بالاتری برخوردار هستند.

عربصالحی و اشرفی (۱۳۹۰) این مقاله رابطه بین محدودیت های مالی و حساسیت سرمایه گذاری -جریان نقدی را بررسی می کند. برای طبقه بندی شرکت ها در دو گروه دچار محدودیت مالی و فاقد محدودیت مالی، میزان ذخایر نقدی شرکتها به عنوان متغیر طبقه بندی کننده اصلی مورد توجه قرار گرفته است. یافته های پژوهش نشان دهنده نقش مثبت ذخایر نقدی در کاهش حساسیت سرمایه گذاری - جریان نقدی شرکت هاست. از طرف دیگر، برتری خاصی در استفاده از مدل ذخایر نقدی بهینه در مقایسه با معیار های سنتی محدودیت مالی مشاهده نشد.

۳- اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن

انگیزه تحقیق ما ناشی از تلاش های تحقیقات دانشگاهی اخیر در مورد سرمایه گذاران نهادی می باشد، زیرا با توجه به اینکه وجه نقد از منابع مهم و حیاتی هر واحد اقتصادی است و ایجاد توازن بین وجود نیازهای نقدی یکی از مهم ترین عوامل سلامت اقتصادی واحد تجاری و تداوم فعالیت آنها است. حساسیت جریانات نقد سرمایه گذاری، در بسیاری از تصمیمات مالی، الگوهای ارزش گذاری اوراق بهادار و... نقش محوری دارد، تحقیقات نشان می دهد که سرمایه گذاران نهادی مناسب می توانند هزینه نمایندگی را با کاهش نگرانی سهامداران و با توجه به تخصیص مناسب ذخایر نقدی، کاهش دهد. و همچنین می توانند منتج به استفاده کارآمدتر از ذخایر نقدی شود.

از طرفی دیگر محدودیت در تامین مالی یکی دیگر از عوامل تاثیر گذار بر حساسیت جریانات نقد سرمایه گذاری می باشد که می تواند این عامل نیز در آینده واحد اقتصادی را با کمبود منابع نقدی مواجه کند، و منجر به بازماندن از اهداف اصلی شرکت باشد. بنابراین با توجه به اهمیت حساسیت جریانات نقد سرمایه گذاری این پژوهش سعی دارد به این سوال پاسخ دهد که آیا محدودیت در تامین مالی بر رایطه سرمایه گذاران نهادی و حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر دارد یا خیر؟

۴- فرضیه های تحقیق

با توجه به مطالب فوق و سوالات تحقیق، فرضیات این تحقیق در قالب چهار فرضیه اصلی به صورت زیر ارائه می شود:

- درصد سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر دارد.

- ۲- درصد سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت های با محدودیت در تامین مالی تاثیر دارد.
- ۳- درصد سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت های بدون محدودیت در تامین مالی تاثیر دارد.

۵- متغیرهای تحقیق و تعاریف عملیاتی آنها

با توجه به اینکه در این تحقیق تاثیر محدودیت تامین مالی بر رابطه سرمایه گذاران نهادی و حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری را مورد بررسی قرار می دهیم، حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری به عنوان متغیر وابسته و سرمایه گذاران نهادی به عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شده به علاوه محدودیت در تامین مالی در این تحقیق به عنوان متغیر تعديل گر می باشد. همچنین در این تحقیق بر اساس تحقیقات انجام شده در ایران متغیرهای اندازه شرکت و سرسید بدھی به عنوان متغیرهای کنترلی در نظر گرفته شده است.

مدل تحقیق ۱

$$ES_{it} = \beta_0 + \beta_2 CH_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 MATURITY_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل تحقیق ۲

$$ES_{it} = \beta_0 + \beta_1 FC_{it} + \beta_2 CH_{it} + \beta_3 FC * CH_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 MATURITY_{it} + \varepsilon_{it}$$

ES_{it} =حساسیت جریانات نقدی- سرمایه گذاری در سال t و در شرکت i

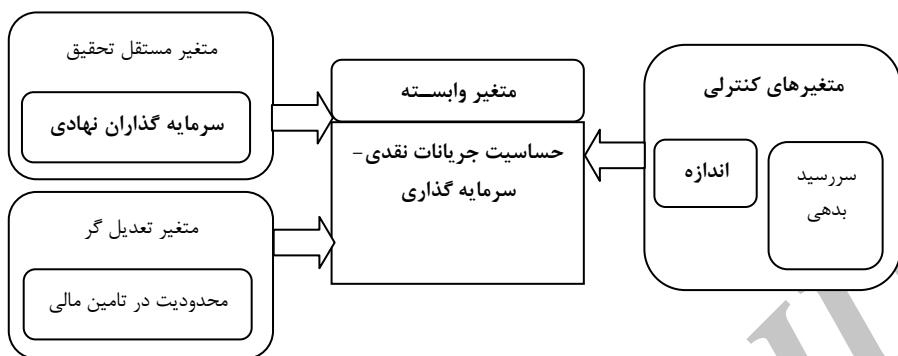
FC =حساسیت جریانات نقد سرمایه گذاری در سال t و در شرکت i

CH =محدودیت در تامین مالی در سال t و در شرکت i

$SIZE$ =شاخص سرمایه گذاران نهادی شرکت در سال t و در شرکت i

$MATURITY$ =شاخص سرسید بدھی در سال t و در شرکت i

ε =خطای اندازه گیری در مدل

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۱-۵- متغیر وابسته**حسابیت جریانات نقدی سرمایه گذاری:**

متغیر وابسته در این پژوهش حسابیت جریانات نقدی می باشد که برای اندازه گیری آن از مدل ارسلان و همکاران^{۱۱} (۲۰۰۶) استفاده می شود، که به شرح زیر است. همچنین قابل ذکر است که عربصالحی و اشرفی (۱۳۹۰) نیز از مدل (۱) در پژوهش خود استفاده کرده اند.

$$\text{INV}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{CFLOW}_{i,t} + \beta_2 Q_{i,t} + \epsilon_{it} \quad (1)$$

$\text{INV}_{i,t}$ = بیانگر سرمایه گذاری شرکت i در سال t است، که از نسبت مخارج سرمایه ای (تفعیلات دارایی ثابت سال جاری نسبت به سال گذشته) به خالص دارایی های ثابت اول دوره اندازه گیری می شود.
 $\text{CFLOW}_{i,t}$ = بیانگر جریان نقدی شرکت i در سال t است، که از نسبت جریان نقدی حاصل از فعالیت های عملیاتی بر خالص دارایی های ثابت اول دوره اندازه گیری می شود.

$Q_{i,t}$ = بیانگر فرصت های رشد شرکت i در سال t است، که از ارزش دفتری کل بدھی ها به علاوه ارزش بازار حقوق صاحبان سهام تقسیم بر ارزش دفتری کل دارایی ها اندازه گیری می شود.
 ϵ_{it} = بیانگر شرکت (بعد مکانی) و t بیانگر سال (بعد زمانی) است.

در این مدل ضریب $\text{CFLOW}_{i,t}$ شاخص حسابیت جریانات نقدی - سرمایه گذاری است.

۲-۵- متغیر مستقل**سرمایه گذاران نهادی:**

طبق تعریف بند ۲۷ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادر سرمایه گذار نهادی عبارت است از: ۱- بانکها ۲- هلدینگ ها شرکتهای سرمایه گذاری. صندوق بازنیستگی. شرکت تامین سرمایه و صندوق های سرمایه

۶- تاثیر محدودیت در تامین مالی بر رابطه سرمایه‌گذاران نهادی و حساسیت جریانات نقدی سرمایه‌گذاری

گذاری ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادر ۳- هر شخص حقیقی یا حقوقی که بیش از ۵ درصد یا بیش از ۵ میلیارد ریال از ارزش اسمی اوراق بهادر در دست انتشار ناشر را خریداری کند ۴- سازمان ها و نهادهای دولتی و عمومی ۵- شرکتهای دولتی ۶- اعضای هیئت مدیره و مدیران ناشر یا اشخاصی که کارکرد مشابه دارند. در این تحقیق بانکها شرکتها و هر شخص حقیقی یا حقوقی که بیش از ۵ درصد سهام منتشره شده را در دست داشته باشد به عنوان سهامدار نهادی در نظر گرفته شده اند. بر همین اساس در این تحقیق جمع درصد مالکیت این اشخاص به عنوان سهامداران نهادی در نظر گرفته می شود.

۵-۳- متغیر تعدیل گر

محدودیت در تامین مالی:

در این تحقیق برای محاسبه محدودیت در تامین مالی از شاخص KZ استفاده شده است، دگمی (۲۰۰۶) با بسط مطالعه کاپلان و زینگالاس (۱۹۹۷) بر روی معیارهای دارای محدودیت در تامین مالی، شاخصی را ارائه نموده که بر اساس آن می توان شرکت هایی را که در تامین مالی محدودیت دارند، شناسایی نمود. بر اساس این شاخص، شرکت هایی که دارای بیشترین مقادیر حاصل از این شاخص باشند دارای بیشترین محدودیت در تامین مالی ارزیابی می گردند. نحوه محاسبه این شاخص به قرار مدل (۲) است:

$$KZ = -1.002 * CF + 0.383 * Q Tobin + 3.139 * LEV - 39.368 * DIV - 1.315 * C \quad (2)$$

که در آن:

KZ : شاخص محدودیت در تامین مالی

CF : جریانات نقد تقسیم بر دارایی

$Q Tobin$: شاخص کیو توبین

LEV : نسبت بدھی بر دارایی

DIV : سود تقسیمی بر دارایی

C : موجودی نقد

اما با توجه به اینکه مدل مذکور بر اساس فضای اقتصادی آمریکا می باشد بنابراین مدل حاضر باید تعدیل شود، در این تحقیق ما از مدل (۳) تعدیل شده ای که تهرانی و حصارزاده (۱۳۸۸) از آن استفاده نموده ما نیز از آن استفاده می کنیم.

$$KZ = 17.330 - 37.486 * C - 15.216 * DIV + 3.394 * LEV - 1.402 * Q Tobin \quad (3)$$

قابل ذکر است که مدل بالا بر اساس فضای اقتصادی ایران برآش شده. در ادامه پس از محاسبه مدل بالا برای هر سال- شرکت از KZ های نمونه آماری پنجک گرفته و پس از آن سال- شرکت هایی که در

پنجم چهارم و پنجم قرار بگیرند، شرکت های دارای محدودیت در تامین مالی هستند. جدول شماره(۱) ، مطالب بالا را شفاف تر ارائه می کند.

جدول شماره ۱- تعیین شرکتهای محدودیت در تامین مالی

عنوان	پنج ۱	پنج ۲	پنج ۳	پنج ۴	پنج ۵
احتمال محدودیت در تامین مالی	٪ ۰ تا ٪ ۲۰	٪ ٪ ۴۰ تا ٪ ۶۰	٪ ٪ ۸۰ تا ٪ ۱۰۰	٪ ٪ ۶۰ تا ٪ ۸۰	٪ ٪ ۲۰ تا ٪ ۴۰
شرکت های دارای محدودیت در تامین مالی	*	*			*

منبع: یافته های پژوهشگر

۴-۵- متغیرهای کنترلی

با توجه به مدل هوانگ و همکاران(۲۰۱۰) و همچنین پژوهش کاشانی پور و همکاران(۱۳۸۹) از متغیرهای زیر به عنوان متغیرهای کنترلی نیز استفاده می شود.

اندازه شرکت: اندازه شرکت می تواند بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر گذار باشد به طور کلی شرکت های بزرگ با مشکلات کمتری در جذب سرمایه گذاری و در نهایت با حساسیت کمتری در جریانات نقدی- سرمایه گذاری مواجهه هستند زیرا در شرکت های بزرگ، اعتبار دهندهان با هزینه نظارتی و نمایندگی کمتری مواجهه هستند(همان مأخذ). در این پژوهش اندازه شرکت با استفاده از In دارایی ها محاسبه می شود.

سررسید بدھی(Maturity) : از نسبت بدھی کوتاه مدت به کل بدھی بدست می آید.

۶- روش تحقیق

این تحقیق از لحاظ روش همبستگی و از لحاظ هدف کاربردی می باشد. همچنین از آنجا که این نوشتار به توصیف آنچه که هست یا توصیف شرایط موجود بدون دخل و تصرف (ونه به الزام و توصیه خاص) و با توجه به آن که قضاوتهای ارزشی در این تحقیق کم رنگ است، پژوهش حاضر در زمرة تحقیقات توصیفی حسابداری به شمار می رود. به علاوه با توجه به اینکه از اطلاعات تاریخی در آزمون فرضیات آن استفاده خواهد شد در گروه تحقیقات شبه آزمایشی طبقه بندی می گردد.

۷- روش نمونه گیری

در تحقیق حاضر برای تعیین نمونه آماری، از رابطه خاصی جهت برآورد حجم نمونه و نمونه گیری استفاده نشده است بلکه از روش حذفی استفاده گردیده است. به عبارت دیگر آن دسته از شرکت های جامعه آماری که شرایط زیر را دارا بودند، به عنوان نمونه آماری انتخاب و مابقی حذف شده اند شرایط انتخاب نمونه به صورت زیرارائه شده است.

- ۱) برای رعایت قابلیت مقایسه پذیری آنها، سال مالی شرکت ها منتهی به پایان اسفند ماه هرسال باشد.
- ۲) طی قلمرو زمانی پژوهش، هیچگونه توقف فعالیت نداشته و دوره مالی خود را تغییر نداده باشند.
- ۳) کلیه ی اطلاعات مورد نیاز شرکتها برای پژوهش در دسترس باشد.
- ۴) جزء بانک ها و موسسات مالی (شرکت های سرمایه گذاری، واسطه گران مالی، شرکت های هلدینگ و لیزینگ ها) نباشند.
- ۵) شرکت ها در طی سالهای پژوهش صورت های مالی خود را به بورس ارائه داده باشند. در نهایت تعداد شرکت های نمونه آماری ۱۴۶ شرکت می باشد. بشرح جدول ذیل می باشد:

۸- روش آزمون فرضیات و تجزیه و تحلیل داده ها

۸-۱- آمار توصیفی

درروش های توصیفی تلاش بر آن است تا با ارائه جدول و استفاده از ابزارهای آمار توصیفی نظیر شاخص های مرکزی و پراکنده‌گی، به توصیف داده های تحقیق پرداخته شود ، تا این امر به شفافیت موضوع کمک کند. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق در جدول (۲) آمده است.

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق در شرکت های نمونه

متغیر	علامت	مشاهدات	تعداد	میانگین	میانه	بیشترین مقدار	کمترین مقدار	انحراف معیار	چولگی	ضریب کشیدگی
حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری	ES	۸۷۶	۰/۱۶۰	۰/۸۵۸	۰/۰۴۷	۰/۰۰۸	۰/۸۰۶	۲/۱۴۵	۲/۰۳۷	۲/۰۳۷
سرمایه گذاران نهادی	ICH	۸۷۶	۰/۷۰۰	۰/۷۷۵	۰/۱۰۰	۰/۰۰۰	۰/۲۴۳	-۱/۳۸۰	۴/۱۳۱	۴/۱۳۱
اندازه شرکت	SIZE	۸۷۶	۱۳/۴۵۴	۱۳/۲۹	۱۸/۶۱	۹/۱۵۶	۱/۴۹۸	۰/۵۹۱	۳/۰۹۲	۳/۰۹۲
سررسید بدھی	MATURITY	۸۷۶	۱۰/۳۰۱	۶/۸۸۱	۲۸/۲۸	۰/۱۴۳	۱۱/۱۱۵	۲/۲۶۸	۷/۰۱۴	۷/۰۱۴
محدودیت در تامین مالی	FC	۸۷۶	۶۰٪	۶۰٪	شرکت های فاقد محدودیت در تامین مالی و شرکت های دارای محدودیت در تامین مالی					

*منبع: یافته های پژوهشگر

با توجه به اینکه از روش ترکیب داده های پولد برای آزمون فرضیه های پژوهش استفاده می کنیم، زیرا با توجه به اینکه متغیر وابسته تحقیق کمی بوده و از آنجایی که متغیر وابسته تحقیق نرمال بوده، بنابراین باید از روش های آماری پارامتریک مانند رگرسیون پولد یا پانلی استفاده کنیم. تعداد مشاهدات سال- شرکت بر اساس داده های ترکیبی متوازن، ۸۷۶ مشاهده بوده است. با توجه به آماره توصیفی، می توان شاخص های بالا را به شاخص های مرکزی و پراکنده‌گی و سایر شاخص ها تقسیم نمود، که شاخص های

مرکزی عبارت از شاخص میانگین و میانه، شاخص های پراکنده‌گی عبارت از شاخص انحراف معیار و سایر شاخص ها عبارت از شاخص حداقل، حداکثر، چولگی و کشیدگی می‌باشد.

۲-۸-آمار استنباطی

۱-۲-۸ آزمون نرمال بودن داده ها

اولین مرحله جهت آغاز فرآیند آزمون فرضیه ها، بررسی نرمال بودن داده ها است. برای بررسی نرمال بودن داده ها فرضیاتی به شکل زیر صورت بندی شده است:

H_0 : توزیع داده ها نرمال است.

H_1 : توزیع داده ها نرمال نیست.

برای آزمون فرضیه فوق از آزمون کولموگورو夫- اسمیرنوف استفاده شده است که نتایج در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول ۳- نتایج آزمون کولموگورو夫- اسمیرنوف

متغیر	علامت	آماره Z	Asymp (sig)
حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری	ES	۱/۲۳۸	۰/۱۰۲
سرمایه گذاران نهادی	ICH	۴/۷۸۲	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	۱/۲۷۵	۰/۰۹۴
سررسید بدھی	MATURITY	۵/۰۶۶	۰/۰۰۰

منبع: یافته های پژوهشگر

نتایج آزمون کولموگورو夫- اسمیرنوف نشان می دهد که توزیع متغیر های سرمایه گذاران نهادی و سررسید بدھی از توزیع غیر نرمال (به علت سطح معناداری زیر ۰.۵) و توزیع متغیرهای حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری و اندازه شرکت از توزیع نرمال (به علت سطح معناداری بالای ۰.۵) پیروی می کند بر همین اساس با توجه به اینکه متغیر وابسته (حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری) دارای توزیع نرمال می باشد بر همین اساس از روش های آماری پارامتریک استفاده می شود.

۲-۲-۸- همبستگی بین متغیرها

برای بررسی همبستگی بین متغیر های کمی از ضریب همبستگی پیرسون بهره گیری شده است. که نتایج حاصل از این آزمون در جدول (۴) ارائه شده است.

جدول ۴- ماتریس همبستگی پیرسون برای متغیرهای کمی تحقیق

MATURITY	SIZE	ICH	ES	نماد	متغیر
			۱	ES	حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری
		۱	**-۰/۲۹۰	ICH	سرمایه گذاران نهادی
			۰/۰۰۰	sig.	سطح معناداری
	۱	۰/۰۶۵	**-۰/۱۵۲	SIZE	اندازه شرکت
		۰/۰۵۳	۰/۰۰۰	sig.	سطح معناداری
۱	-۰/۰۲۶	**-۰/۳۱۳	**-۰/۳۹۵	MATURITY	سررسید بدھی
	۰/۴۳۵	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	sig.	سطح معناداری

* و ** معنی دار به ترتیب در سطح ۹۵٪ و ۹۹٪ اطمینان

منبع: یافته های پژوهشگر

مطابق با جدول (۴) و فرضیات تدوین شده در سطح اطمینان ۹۹٪ بین سرمایه گذاران نهادی با حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری رابطه منفی و معنی داری وجود دارد، این رابطه با ضریب همبستگی (۰/۲۹۰) از طریق آزمون همبستگی پیرسون بدست آمده است که بیانگر رابطه منفی بین سرمایه گذاران نهادی با حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری به میزان ۲۹٪ می باشد. در سطح اطمینان ۹۹٪ بین اندازه شرکت با حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری رابطه منفی و معنی داری وجود دارد، این رابطه با ضریب همبستگی (۰/۱۵۲) از طریق آزمون همبستگی پیرسون بدست آمده است که بیانگر رابطه منفی بین اندازه شرکت با حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری به میزان ۱۵/۲٪ می باشد. در سطح اطمینان ۹۹٪ بین سررسید بدھی با حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد، این رابطه با ضریب همبستگی (۰/۳۹۵) از طریق آزمون همبستگی پیرسون بدست آمده است که بیانگر رابطه مثبت بین سررسید بدھی با حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری به میزان ۳۹/۵٪ می باشد. در سطح اطمینان ۹۹٪ بین سررسید بدھی با سرمایه گذاران نهادی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد، این رابطه با ضریب همبستگی (۰/۳۱۳) از طریق آزمون همبستگی پیرسون بدست آمده است که بیانگر رابطه منفی بین سررسید بدھی با سرمایه گذاران نهادی به میزان ۳۱/۳٪ می باشد، مابقی ضرایب به علت عدم معناداری تحلیل نشده اند که در جدول بالا قابل رویت است.

۴-۳-۲-۸- آزمون ریشه واحد (مانایی) متغیرهای پژوهش

در تحقیقات همواره چنین فرض شده که سری زمانی ماناست و اگر این حالت وجود نداشته باشد، آزمون های آماری که اساس آن ها بر پایه t ، F ، خی دو و... بنا شده است، مورد تردید قرار می گیرد. از طرفی اگر متغیرهای سری زمانی مانا نباشد، ممکن است مشکلی به نام رگرسیون کاذب بروز کند. یک متغیر سری زمانی وقتی ماناست که میانگین، واریانس و ضریب خود همبستگی آن در طول زمان ثابت باقی

بماند. مانایی دو حالت دارد: ضعیف و قوی. ما معمولاً حالت ضعیف را بررسی می‌کنیم. اگر تمامی گشتاورها در طول زمان ثابت باشد، سری، مانای قوی است؛ ولی اگر گشتاورهای مرتبه اول و دوم ثابت باشد سری مانای ضعیف است. در این پژوهش برای آزمون مانایی از آزمون دیکی فولر تعمیم یافته (ADF) استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵- آزمون ریشه واحد با استفاده از آزمون دیکی فولر تعمیم یافته

متغیر	علامت	آماره t	Asymp (sig)
حساسیت جریانات نقدی سرمایه‌گذاری	ES	-۲۸/۵۵۸	۰/۰۰۰
سرمایه‌گذاران نهادی	ICH	-۲۹/۰۸۶	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	-۲۴/۱۸۵	۰/۰۰۰
سررسید بدھی	MATURITY	-۱۸/۳۱۰	۰/۰۰۰

منبع: یافته های پژوهشگر

با توجه به نتایج ارائه شده در جدول ۵ تمامی متغیرهای پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد از مانایی برخوردار می‌باشند.

۹- نتایج آزمون فرضیه

فرضیه اول: سرمایه‌گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه‌گذاری تاثیر دارد.

$$ES_{it} = \beta_0 + \beta_1 ICH_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 MATURITY_{it} + \varepsilon_{it}$$

جدول ۶- نتایج آزمون فرضیه تحقیق

نام متغیر	نماد متغیر	ضرایب	(Coefficient)	آماره	Prob.
سرمایه‌گذاران نهادی	ICH	-۰/۵۸۵	-۳/۸۱۱	-۰/۰۰۰	
اندازه شرکت	SIZE	-۰/۰۷۱	-۳/۳۴۳	-۰/۰۰۰	
سررسید بدھی	MATURITY	۰/۰۲۴	۷/۶۲۴	۰/۰۰۰	
مقدار ثابت	C	۱/۹۷۵	۶/۳۷۸	۰/۰۰۰	
ضریب تعیین	R Squar			-۰/۲۰۴	۰/۰۰۰
ضریب تعیین تعديل شده	Adjusted R Square			-۰/۲۰۱	۰/۰۰۰
دوربین واتسون	Durbin-Watson			۱/۹۳۶	
آماره	F	۷۴/۷۰۹		۰/۰۰۰ Prob.	
آماره	F-white	۱۲/۴۸۴		۰/۰۰۰ Prob.	
آماره	B-Godfrey	۰/۴۴۰		۰/۶۴۴ Prob.	
آماره	F-limer	۱/۲۲۱		۰/۲۹۷ Prob.	

منبع: یافته های پژوهشگر

با توجه به نتایج آزمون فرضیه‌ی تحقیق که در جدول (۶) ارائه شده است، سطح معنی داری آماره F- (۰/۲۹۷) limer بیشتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده، بنابراین روش داده‌های تلفیقی (Poold) نسبت به روش داده‌های پانلی (Panel) ارجحیت داشته و برای برآش مدل رگرسیونی از روش داده‌های تلفیقی استفاده گردیده است. به علاوه سطح معنی داری آماره F-white (۰/۰۰۰) بوده، این موضوع بیانگر این است که رگرسیون دارای ناهمسانی واریانس می‌باشد. بنابراین رگرسیون پس از رفع مشکل ناهمسانی واریانس برآش شده است در نهایت، سطح معنی داری آماره Godfrey (۰/۶۴۴) بوده، بنابراین رگرسیون دارای مشکل خود همبستگی سریالی نمی‌باشد. پس از برآش مدل، آماره F (۰/۰۰۰) دارای سطح معناداری زیر (۵ درصد) می‌باشد، بنابراین رگرسیون قدرت تبیین دارد. همچنین چون سطح معنی داری سرمایه گذاران نهادی (متغیر مستقل) کمتر از ۵ درصد می‌باشد، بنابراین می‌توان گفت که سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر منفی و معناداری دارد. و به ازای یک واحد افزایش در سرمایه گذاران نهادی، ۰/۵۸۵ واحد حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری کاهش می‌یابد. همچنین اندازه شرکت و سررسید بدھی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری به ترتیب تاثیر منفی و مثبت معنادار دارد. آماره دوربین واتسون نیز چون بین ۱/۵ تا ۲/۵ می‌باشد، پس می‌توان نتیجه-گیری کرد که بین متغیرها مشکل خود همبستگی وجود ندارد. در نهایت مقدار ضریب تعیین نشان می‌دهد که تغییر در متغیرهای مستقل و کنترلی نماینگر ۲۰/۴ درصد تغییر در متغیر وابسته است.

فرضیه دوم: سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت‌های با محدودیت در تامین مالی تاثیر دارد.

$$ES_{it} = \beta_0 + \beta_1 FC * ICH_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 MATURITY_{it} + \varepsilon_{it}$$

جدول ۷- نتایج آزمون فرضیه تحقیق

نام متغیر	نماد متغیر	ضرایب	(Coefficient)	آماره (t-Statistic)	Prob.
سرمایه گذاران نهادی	FC*ICH	-۰/۸۰۳	-۳/۶۲۸	-۰/۰۰۰	
اندازه شرکت	SIZE	-۰/۱۱۲	-۳/۵۹۴	-۰/۰۰۰	
سررسید بدھی	MATURITY	۰/۰۲۱	۴/۸۷۷	۰/۰۰۰	
مقدار ثابت	C	۲/۷۴۲	۵/۳۶۲	۰/۰۰۰	
ضریب تعیین	R Squar		۰/۳۰۹		۰/۰۰۰
ضریب تعیین تعديل شده	Adjusted R Square		۰/۳۰۳		۰/۰۰۰
دوربین واتسون	Durbin-Watson		۲/۰۱۴		
آماره F		۵۱/۶۰۴		۰/۰۰۰ Prob.	
آماره F-white		۲۰/۲۱۸		۰/۰۰۰ Prob.	
آماره B-Godfrey		۰/۲۶۹		۰/۷۶۴ Prob.	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با توجه به نتایج آزمون فرضیه‌ی تحقیق که در جدول (۷) ارائه شده است، برای برازش مدل رگرسیونی از روش داده‌های تلفیقی استفاده شده است به علاوه سطح معنی داری آماره F-white ۰/۰۰۰ بوده، این موضوع بیانگر این است که رگرسیون دارای ناهمسانی واریانس می‌باشد. بنابراین رگرسیون پس از رفع مشکل ناهمسانی واریانس برازش شده است در نهایت، سطح معنی داری آماره Godfrey ۰/۷۶۴ بوده، بنابراین رگرسیون دارای مشکل خود همبستگی سریالی نمی‌باشد. پس از برازش مدل، آماره F (۰/۰۰۰) دارای سطح معناداری زیر (۵ درصد) می‌باشد، بنابراین رگرسیون قدرت تبیین دارد. همچنین چون سطح معنی داری سرمایه گذاران نهادی (متغیر مستقل) کمتر از ۵ درصد می‌باشد، بنابراین می‌توان گفت که سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت‌های با محدودیت در تامین مالی تاثیر منفی و معناداری دارد. و به ازای یک واحد افزایش در سرمایه گذاران نهادی، ۰/۸۰۳ واحد حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری کاهش می‌یابد. همچنین اندازه شرکت و سرسید بدھی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری به ترتیب تاثیر منفی و مثبت معنادار دارد. آماره دوربین واتسون نیز چون بین ۱/۵ تا ۲/۵ می‌باشد، پس می‌توان نتیجه‌گیری کرد که بین متغیرها مشکل خود همبستگی وجود ندارد. در نهایت مقدار ضریب تعیین نشان می‌دهد که تغییر در متغیرهای مستقل و کنترلی نماینگر ۳۰/۹ درصد تغییر در متغیر وابسته است.

فرضیه سوم: سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت‌های فاقد محدودیت در تامین مالی تاثیر دارد.

$$ES_{it} = \beta_0 + \beta_1 ICH_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 MATURITY_{it} + \varepsilon_{it}$$

جدول ۸- نتایج آزمون فرضیه تحقیق

نام متغیر	نماد متغیر	ضرایب(Coefficient)	آماره (t-Statistic)	Prob.
سرمایه گذاران نهادی	ICH	-۰/۳۵۰	-۱/۸۱۵	۰/۰۷۰
اندازه شرکت	SIZE	-۰/۰۳۰	-۱/۰۳۶	۰/۳۰۰
سرسید بدھی	MATURITY	۰/۰۲۳	۴/۸۸۹	۰/۰۰۰
مقدار ثابت	C	۱/۲۴۶	۳/۵۶۰	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	R Squar		۰/۱۰۶	۰/۱۰۶
ضریب تعیین تعديل شده	Adjusted R Square		۰/۱۰۱	۰/۱۰۱
دوربین واتسون	Durbin-Watson		۲/۰۰۱	۲/۰۰۱
آماره	F	۲۰/۷۹۹		۰/۰۰۰ Prob.
آماره	F-white	۶/۰۴۴		۰/۰۰۰ Prob.
آماره	B-Godfrey	۰/۲۸۲		۰/۷۵۴ Prob.

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با توجه به نتایج آزمون فرضیه‌ی تحقیق که در جدول (۸) ارائه شده است، برای برازش مدل رگرسیونی از روش داده‌های تلفیقی استفاده گردیده است به علاوه سطح معنی داری آماره F-white، ۰/۰۰۰ بوده، این موضوع بیانگر این است که رگرسیون دارای ناهمسانی واریانس می‌باشد. بنابراین رگرسیون پس از رفع مشکل ناهمسانی واریانس برازش شده است در نهایت، سطح معنی داری آماره Godfrey ۷۵۴/۰ بوده، بنابراین رگرسیون دارای مشکل خود همبستگی سریالی نمی‌باشد. پس از برازش مدل، آماره F ۰/۰۰۰ دارای سطح معناداری زیر (۵ درصد) می‌باشد، بنابراین رگرسیون قدرت تبیین دارد. همچنین چون سطح معنی داری سرمایه گذاران نهادی (متغیر مستقل) بیش از ۵ درصد می‌باشد، بنابراین می‌توان گفت که سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت‌های فاقد محدودیت در تامین مالی تاثیر معناداری ندارد. همچنین سرسید بدھی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر مثبت و معناداری دارد. آماره دوربین واتسون نیز چون بین ۱/۵ تا ۲/۵ می‌باشد، پس می‌توان نتیجه‌گیری کرد که بین متغیرها مشکل خود همبستگی وجود ندارد. در نهایت مقدار ضریب تعیین نشان می‌دهد که تغییر در متغیرهای مستقل و کنترلی نماینگر ۰/۰۶ درصد تغییر در متغیر وابسته است.

۱۰- بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این تحقیق تعیین تاثیر محدودیت تامین مالی بر رابطه سرمایه گذاران نهادی و حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکتهای پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران است. علاوه بر مبانی نظری ذکر شده، یافته‌های تحقیق نیز نشان می‌دهد که سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری تاثیر منفی و معنادار دارد و سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت‌های دارای محدودیت در تامین مالی تاثیر منفی و معنادار دارد و در شرکت‌های فاقد محدودیت در تامین مالی تاثیر معناداری ندارد همچنین حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری در شرکت‌هایی که دارای محدودیت در تامین مالی، بیشتر است نسبت به شرکت‌هایی که دارای محدودیت در تامین مالی نیستند. تمام نتایج فرضیات بالا را می‌توان با استفاده از نظریه جنسن (۱۹۸۶) تحلیل کرد در این نظریه این مورد مطرح شده است که مدیران ممکن است از جریانات نقدی آزاد بهره جسته و پروژه‌هایی با ارزش فعلی خالص منفی (و در نتیجه عدم کارایی سرمایه گذاری) را در جهت افزایش منافع خود به کار گیرد، این مورد منجر به درصد تغییر ناهمسان در مخارج سرمایه‌ای شرکت‌ها در قبال تغییرات در جریانات نقدی می‌شود مدیران با استفاده از نفوذ نمایندگی خود حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری را بالا برده تا به منافع از پیش تعیین شده خود برسند همچنین این تاثیر (تاثیر منفی سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری) در شرکت‌های دارای محدودیت در تامین مالی بیشتر است زیرا این شرکت‌ها هزینه تامین مالی بالایی دارند اما سرمایه گذاران نهادی منجر به کاهش انحراف در تصمیمات سرمایه گذاری بنگاه شده و حساسیت سرمایه گذار را به جریانات نقدی را کاهش میدهد.

- با توجه به نتایج حاصل از تحقیق به سرمایه گذاران پیشنهاد می شود که هنگام تجزیه تحلیل برای خرید سهام شرکت ها به متغیرهایی چون تاثیر مثبت تر محدودیت در تأمین مالی بر سطح حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری و تاثیر منفی سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری توجه خاصی داشته باشد.
- با توجه به اینکه هدف مدیران این است که اعتماد مالکان شرکت را فراهم کنند پس باید این نکته را در نظر بگیرند که افزایش سرمایه گذاران نهادی منجر به کاهش حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری می شود و در نهایت هزینه نمایندگی کاهش می یابد.
- به سازمان بورس اوراق بهادار پیشنهاد می شود با توجه به تاثیر منفی سرمایه گذاران نهادی بر حساسیت جریانات نقدی سرمایه گذاری، قوانین و مقرراتی را اتخاذ کنند که شرکت ها از ساختار کنترلی قوی برخوردار باشند.

فهرست منابع

- (۱) فخاری، حسین؛ سید روح الله تقی، (۱۳۸۸)، "کیفیت اقلام تعهدی و مانده وجه نقد"، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، ش ۵۷، صص ۶۹-۸۴.
- (۲) ایزدی نیا، ناصر؛ امیر رسائیان، (۱۳۸۹)، "برخی از ابزارهای نظارتی راهبری شرکت و معیارهای اقتصادی و مالی ارزیابی عملکرد" مجله دانش حسابداری. شماره اول، صص ۷۲-۵۳.
- (۳) کاشانی پور، احمد نقی نژاد، بیژن، (۱۳۸۸)، "بررسی اثر محدودیت های مالی بر حساسیت جریانات نقدی وجه نقد" ، مجله تحقیقات حسابداری شماره دوم، صص ۹۳-۷۲.
- (۴) کاشانی پور، محمد؛ سعید راسخی ، بیژن نقی نژاد و امیر رسائیان، (۱۳۸۸). "بررسی رابطه بین محدودیت های مالی با حساسیت جریانات نقدی وجه نقد".مجله پیشرفت های حسابداری دانشگاه شیراز. دوره دوم.شماره دوم.صفحه ۷۴-۵۱.
- (۵) حصار زاده رضا (۱۳۸۸)."تأثیر جریان های نقدی آزاد و محدودیت در تأمین مالی بر بیش سرمایه گذاری و کم سرمایه گذاری."مجله تحقیقات حسابداری ، ش ۳، ص ۳.
- 6) Wang.F.(2005). "Corporate Liquidity and Equity Returns". Working Paper
- 7) Jensen, M.C., (1986), "Agency Costs of Free Cash Flow, Corporate Finance and Takeovers". Am. Econ. Rev. 76,PP. 323-329.
- 8) Allayannis, G., Mozumdar, A., (2004), The Impact of Negative Cash flow and Influential Observations on Investment–Cash Flow Sensitivity Estimates. Journal of Banking and Finance 28, PP. 901–930.
- 9) Dichen Bao. Kam C. Chan .Weining Zhang,(2012),"Asymmetric Cash Flow Sensitivity of Cash Holdings". Journal of Corporate Finance 18 , PP. 690–700
- 10) Aydin and Neslihan, (2006), Corporate Cash Holdings and Agency Conflicts, Available at www.ssrn.com.id=563863.
- 11) Najah Attig. Sean Cleary b. Sadok El Ghoul. Omrane Guedhami,(2012),"Institutional Investment Horizon and Investment–Cash Flow Sensitivity" Journal of Banking & Finance 36 , PP. 1164–1180

- 12) Myers, S.C., Majluf, N.S., (2005), Corporate Financing and Investment Decisions When Firms Have Information That Investors Do Not Have, Journal of Financial Economics 13, PP. 87-221.
- 13) Guney Yilmaz, Ozkan Aydin, Ozkan Neslihan, (2003), Additional International Evidence on Corporate Cash Holdings, Available at www.ssrn.com, id=406721.
- 14) Arslan, O., Florackis, C., Ozkan, A., (2006), The Role of Cash Holdings in Reducing Investment-Cash Flow Sensitivity: Evidence from a Financial Crisis Period in an Emerging Market, Emerging Markets Review, 7, PP. 320-338.
- 15) Dichu Bao, Kam C, Chan, Weining Zhang, (2012), "Asymmetric Cash Flow Sensitivity of Cash Holdings", Journal of Corporate Finance 18 , PP. 690–700
- 16) Lin, Y., Hu, S. Chen, M., (2005), Managerial Optimism and Corporate Investment: some Empirical Evidence from Taiwan, Pacific-Basin Finance Journal, 13, PP.523-546.
- 17) Allayannis, G. and Mozumdar, A. (2004). The Impact of Negative Cash Flow and Influential Observations on Investment – Cash Flow Sensitivity Estimates, Journal of Banking & Finance, 28, PP. 901-930.

یادداشت‌ها

- ¹. Trade of theory
- ². pecking order theory
- ³. wang
- ⁴. jani et al
- ⁵. Dichu et al
- ⁶. Allayannis and Mozumdar
- ⁷. Jensen
- ⁸. Arslan and et al
- ⁹. Dichu and et al
- ¹⁰. Najah and et al
- ¹¹. Arsalan et al